

Karlovarský kraj
Žijeme regionem

UNESCO

v Karlovarském kraji

Co mají společného lázně, doly a starobylá fotografie? V Karlovarském kraji tvoří osu světového dědictví UNESCO, k jejíž návštěvě vás srdečně zveme. Přijďte zažít atmosféru Belle Époque a osvěžit si tělo i ducha do elegantních lázeňských měst nebo se nechat uchvátit drsnou hornickou krajinou Krušnohoří, kde na vás dýchnou staletí historie těžby a mincovnictví v kulisách fascinujících přírodních útvarů a formací doslova na každém kroku. Karlovarsko si svůj zápis na Seznam světového dědictví UNESCO více než zasloužilo, stejně jako si vy zasloužíte užít všechno, co tento kraj nabízí.

I. Lázeňský trojúhelník

www.greatspatownsofeurope.eu

Zdraví, odpočinek a kultura. Za tím a mnoha dalšími kratochvílemi jezdí lidé do lázeňského trojúhelníku už od nepaměti. Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Františkovy Lázně jsou spolu s Baden-Badenem, Bad Emsem a Bad Kissingenem v Německu, Spa v Belgii, Vichy ve Francii, Montecatini Terme v Itálii, Badenem u Vídně v Rakousku a City of Bath v Anglii zapsány na Seznam světového dědictví UNESCO pod názvem The Great Spa Towns of Europe – Slavná lázeňská města Evropy. Tato města se podílela na formování lázeňského fenoménu, který utvářel obraz a dějiny Evropy a jehož využívala široká veřejnost, mocní vladaři, proslulí umělci i vědci. Ozvuky slavných dob jsou zde v podobě okouzující architektury a prověřených lázeňských metod patrné dodnes.

Karlovy Vary

Slavné lázeňské město se zrodilo už ve 14. století, nejvýrazněji se na něm ale podepsalo období Belle Époque na přelomu 19. a 20. století. Tato jedinečná atmosféra se zde odráží v pěti honosných kolonádách a lázeňských budovách stavěných světovými architekty v duchu renesance a antiky, ale i empíru a později též funkcionalismu či brutalismu reprezentovaného hotelem Thermal. Za návštěvu stojí především Mlýnská kolonáda podle návrhu Josefa Zítka s alegorickými sochami, Vřidelní kolonáda s oblíbeným pavilonem Vřidelního pramene a Tržní kolonáda s obrazem o založení města Karlem IV.

Město v údolí řek Teplé a Ohře je obklopeno lesnatou krajinou plnou stezek vybízejících k procházkám v čerstvém, léčivém mikroklimatu. Karlovarská léčivá vřídla jsou vyhledávána lidmi ze všech kontinentů a svého času přilákala velikány, jako byli František Josef I., Johann Wolfgang Goethe, Niccolò Paganini, Sigmund Freud a mnoho dalších. Staletí zdokonalovaná lázeňská péče, založená na jedinečných přírodních zdrojích ve formě termálních pramenů, přírodního plynu a peloidů, dnes dosahuje nejvyšší úrovně. Vřidelní voda, formovaná 2500 metrů pod zemí, se používá k pitné kúře, koupelím, inhalacím a výplachům. Léčí nemoci trávicího ústrojí, metabolismu, pohybového aparátu, dýchacího i oběhového ústrojí, onkologická onemocnění, parodontózu, ale taky duševní nepohodu nebo přepjaté nervy a desítky dalších neduhů.

O slavné návštěvníky nemá město nouzi ani dnes, což je mimo jiné zásluha i kultury, v jejímž čele stojí Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, kam se každoročně sjíždějí filmové hvězdy. Zážitky ale skýtá i poslech Karlovarského symfonického orchestru koncertujícího od roku 1835, návštěva městského divadla s bohatým programem a vnitřní výzdobou od slavných malířů

Gustava a Ernsta Klimta, městského muzea zaměřeného na historii, lázeňství a tradiční řemesla nebo Galerie umění s expozicemi českého a slovenského moderního umění.

Aktivnější zábava vás čeká na golfovém hřišti nebo dostihovém závodišti, případně na mnoha výletech do okolí – třeba ke Svatošským skalám, do Bečova nad Teplou nebo hradu Loket. Návštěva Karlových Varů není kompletní bez prohlídky rozhledny Diany, slavné sklárny Moser, porcelánky Thun a muzea Jana Bechera s ochutnávkou slavného třináctého pramene Karlových Varů, Becherovky.

Mariánské Lázně

Město na okraji Slavkovského lesa okouzluje návštěvníky historickou atmosférou ve stínu Hlavní kolonády, empírové stavby pavilonu Křížového pramene a dalších klasicistních domů, pavilonů a kolonád, ale i unikátními přírodními zdroji. Ty jsou využívány k léčbě celé řady onemocnění od pohybového aparátu přes onemocnění ledvin a dýchacích cest, neurologická a kardiologická onemocnění až po metabolické problémy. Lázeňská tradice sahá na úplný počátek 19. století, zlatý věk město zažívalo na přelomu 19. a 20. století, což je znát na architektuře lázeňských budov, ale i kostelů nebo parků a romantických vyhlídek. Atmosféru dotváří Zpívající fontána, která hraje skladby světových klasiků, ale i hity pop-music nebo z filmových soundtracků.

Některé ze zdejších léčebných procedur založených na využití přírodního kyslíčnicku uhličitého jsou světově unikátní. Proslavený je například léčivý plyn z Mariína pramene, ale také rašelina a slatina nebo samotné ovzduší, kterého se můžete nadýchat dosyta na výletě do Slavkovského lesa. Ve městě i jeho okolí také vyvěrají studené hypotonické kyselky, které se používají k pitné kúře, inhalacím a k přípravě uhličitých a minerálních koupelí. Zdejší léčbu si svého času dopřávaly osobnosti jako britský král Eduard VII., skladatel Fryderyk Chopin nebo básník a vědec Johann Wolfgang Goethe. Mezinárodní klientelu si město udrželo dodnes.

A co kultura? Podobně jako Karlovy Vary mají i Mariánské Lázně pravidelně koncertující orchestr, založený již v roce 1821. Městské divadlo nabízí ve svém tradičně nabitém programu kromě divadelních her i výstavy nebo koncerty, městské muzeum s Galeríí Goethe zase upoutá stálými expozicemi lázeňství nebo slavných návštěvníků i tematickými výstavami.

Royal Golf Club byl založen králem Eduardem VII. v roce 1905 a dlouhá golfová tradice byla korunována královským titulem.

Františkovy Lázně

Jako cesta do jiné doby na vás bude působit návštěva klasicistních Františkových Lázní obklopených rozsáhlými parky a lesoparky v anglickém stylu. Malebné městečko poctili svého času návštěvou i císařové František I., Karel I. nebo František Josef II. Část svého díla zde napsala Božena Němcová a Johann Wolfgang Goethe zkoumal sopku jménem Komorní hůrka kousek za městem, které jako celek leží ve významné vulkanické oblasti. Návštěva Komorní hůrky je jedinečnou příležitostí se podívat do nitra země k sopouchu sopky.

Františkovy Lázně jsou pověstné léčbou neplodnosti, symbolizovanou soškou Františka. Tradiční františkolázeňská kúra ale dokáže ulevit i od bolesti kloubů a pomoci se srdečními, cévními nebo kožními problémy. Léčí se zde i nemoci pohybového ústrojí, onkologická, nervová i další onemocnění. Základem jsou studené minerální prameny, suchý zřidelný plyn a sirnoželezitá slatina.

Při procházce městem můžete obdivovat klasicistní pavilony s léčivými prameny, historické lázeňské budovy (např. Dvoranu Glauberových pramenů) a upravené parky a lesoparky plné svěží zeleně. Kulturní program nabízí Divadlo Boženy Němcové a doplňuje jej Městské muzeum Františkovy Lázně. Na výlet se můžete vypravit třeba na rozhlednu Salinburg, do Lesoparku Amerika, na hrad Seeberg nebo do Národní přírodní rezervace Soos, přezdívané český Yellowstone.

II. Hornický region Erzgebirge/Krušnohoří

www.montanregion.cz

Na obzoru tajemné geologické úkazy a pod nohama osm set let historie. Hornický region na pomezí Česka a Německa patří díky husté síti zachovalých hornických památek a dramatické historii spjaté s významnými vědeckými objevy k místům, která učarují milovníkům kultury, historie i divoké přírody. Skládá se z dvaadvaceti součástí (komponent), sedmnáct z nich se nachází na saské a pět na české straně pohoří. Projděte se místy, kde zanechali nesmazatelný otisk středověcí havíři stejně jako badatelé atomového věku, a nechte se okouzlit geniem loci hornické krajiny Krušnohoří.

Hornická krajina Jáchymov

Bez Jáchymova by svět vypadal jinak. Bylo to právě toto městečko u hranic s Německem, kde se psaly dějiny hornictví a lázeňství, ale taky měnového systému Evropy. Kromě celé řady vynálezů globálního významu zde v roce 1716 vzniklo i první hornické učiliště a jáchymovská hornická krajina platila za nedostižný vzor a inspiraci. Se „stříbrnou horečkou“ v 16. století se zde rozvíjel i duchovní a kulturní život, jehož otisk je dodnes zachycen v expozicích knihovny Latinské školy. Jáchymov vydá na několikadenní výlet. Historii těžby stříbra, ražení mincí (včetně tolaru za vlády šlechtického rodu Šliků, který inspiroval současný dolar) a později také radonového lázeňství najdete v muzeu Královská mincovna. Navázat můžete prohlídkou 260 metrů dlouhé Štoly č. 1, kde sídlí hornické muzeum s expozicí dobového hornického vybavení a ukázkami dobývacích technik. Hornické památky doplňuje zážitková štola Astoria s projekcemi a zajímavými informacemi o historii dolu Svornost nebo léčivé radonové vodě. Kromě stříbra a dalších rud proslul Jáchymov těžbou uranu. Byl to právě zdejší smolinec, ze kterého Marie Curie-Sklodovská s manželem izolovali prvky radium a polonium. Po objevu léčivých účinků zdejší radonové vody zde vyrostly první radonové lázně v historii. K zásobování lázeňského provozu radonem obohacenou vodou dodnes slouží důl Svornost, nejstarší funkční důl v Evropě. Po druhé světové válce se situace obrátila a komunistický režim v okolí vybudoval několik lágrů, v nichž političtí vězni těžili za nelidských podmínek uran. Radioaktivní prvky se tak místo záchrany života podílely na jeho zkáze. Historie Jáchymova je bohatá a nezavírá oči před žádným ze svých aspektů. Už jen proto stojí za návštěvu.

Hornická krajina Abertamy / Boží Dar / Horní Blatná

Krajina, kterou definovala těžba cínu, železa a dalších rud už od 16. století. Tři rudní revíry spojené do jedné oblasti, které dominuje řada městských i krajinných památek v čele s historickým centrem Horní Blatné, kde se dodnes zachoval renesanční kostel z roku 1594 nebo bohatě zdobené domy z 18. století. Kousek za městem se tyčí Blatenský vrch s četnými pozůstatky těžby, rozhlednou a rozeklanou přírodní památkou Vlčí jámy, někdejší cínovým dolem. Oblastí vede naučná stezka přímo z města Horní Blatná.

V nedalekém revíru Bludná narazíte na spoustu ozvuků těžby cínu, z nichž nejvýraznější je dobývka dolu Zuzana, ještě daleko větší je pak propadlina dolu Červená jáma mezi Bludnou a Hřebečnou. Bludnou též vede Blatenský vodní příkop, který zásoboval vodou zdejší doly. Jde o jedinečnou technickou kulturní památku. Příkop v délce 12 kilometrů lemuje naučná stezka se 23 zastaveními. Zajímavým úkazem jsou též rýžoviště cínovce neboli sejpy – stovky vřesem porostlých kopečků roztroušených po krajině západně od Božího Daru, která díky nim získává kouzelnou atmosféru vybízející k zasněným procházkám.

Zlatým hřbem návštěvy této oblasti je pak sestup do podzemí. Vysoce zachovalý důl Mauritius na Hřebečné se 400 metrů dlouhou prohlídkovou trasou vás provede kolem míst s pozůstatky ruční ražby železkem a mlátkem, ale i místa ve skále rozpraskaná žárem, způsobeným technikou sázení ohněm. Dechberoucí je i štola Johannes na Zlatém Kopci, kde na vás během dvouhodinové prohlídky dýchne pět set let historie nebezpečného havířského povolání. Prohlídkových tras je několik a zahrnují například Stříbrnou žílu nebo labyrint vzájemně propojených komůrek a dobývek i možnost vyzkoušet si nízkou chodbu „plazivku“.

Rudá věž smrti

Jiného ražení než hornické památky a lázeňská města je cihlová budova u Ostrova zvaná Rudá věž smrti, opředená temnou a bolestivou historií. Třídila a zpracovávala se zde uranová ruda, vyvážená do SSSR pro sovětský jaderný program. Úpravu měli na starosti političtí vězni, které zabíjel zviřený uranový prach, těžká práce v nelidských podmínkách, ale i krutost dozorců. Dnes jsou v areálu věže pravidelné prohlídky s výkladem a možností navštívit muzeum III. odboje s dobovým oblečením a výrobky vězňů.

III. Kynžvartská daguerrotypie

Vynález daguerrotypie je obecně považován za zrod fotografie. Kynžvartská daguerrotypie zapsaná na seznam UNESCO „Paměť světa“ je v tomto ohledu naprostou raritou. Jedná se o jednu z nejvzácnějších fotografií na světě, která zobrazuje zátiší s motivem uměleckého ateliéru.

Jde o dílo samotného vynálezce Louise Jacqueese Mandé Daguerra věnované knížeti Metternichovi, který si na zadní stranu ručně napsal poznámku o významnosti tohoto daru. Na výzkumu této metody pracoval vynálezce dlouhých třidvacet let. K vytvoření daguerrotypie využíval kovovou desku s tenkou vrstvou stříbra za použití chemických látek. Fotograf desku exponoval v přístroji camera obscura, což je předchůdce fotoaparátu. Dalším krokem potom bylo zviditelnění obrazu a jeho ustálení. Zámek Kynžvart, kde je pro daguerrotypii připravována nová expozice, stojí za návštěvu i pro svou rozsáhlou kolekci památek a předmětů z celého světa od slavných přátel knížete Metternicha, k nimž patří třeba egyptologická sbírka s mumiami, kabinet kuriozit nebo výstava zbraní a grafik.

www.zamek-kynzvart.cz

GREAT
SPA TOWNS
of Europe

Vydavatel: Živý kraj – Destinační agentura
pro Karlovarský kraj, z.s. / Text: Martin Müller

Jazyková korektura: Soňa Čapková

Grafická úprava: Bušek + Dienstbier / Fotografie: Jiří
Dymáček, Štěpán Látal, Zdeněk Matyáš, Jan Přerovský,
Ladislav Renner, Vladislav Surmaj, IC Ostrov,
Fototéka NPÚ / Tisk: H.R.G. spol. s r.o.

©2022 Všechny údaje jsou přes pečlivě zpracování bez záruky.

Infocentrum Karlovy Vary
www.karlovyvary.cz

**Turistické informační centrum
Mariánské Lázně**
www.marianskelazne.cz

**Turistické infocentrum
Františkovy Lázně**
www.frantiskovy-lazne.info

Infocentrum Jáchymov
www.mestojachymov.cz

Infocentrum Abertamy
www.mesto-abertamy.cz

Infocentrum Boží Dar
www.bozidar.cz

Infocentrum Horní Blatná
www.horni-blatna.cz

Infocentrum Ostrov
www.icostrov.cz